

Múlaping
Sóley Valdimarsdóttir
Lyngási 12
700 Egilsstaðir

Reykjavík, 16. janúar 2024
UST202311-279/A.B.
10.04.02

Efni: Tillaga- Breyting á aðalskipulagi Fljótsdalshérað 2008-2028 - Efnisnáma á Kiðueyri - Ketilsstaðir.

Vísað er til erindis Múlapingis dags. 27. nóvember sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um ofangreinda breytingu á aðalskipulagi.

Fyrirhugað er að taka efni úr Kiðueyri í landi Ketilsstaða 2 á Völlum, norðan Urriðalæks. Ráðgert er að efnistaka fari fram á næstu þremur árum og verða teknir um 8.000 m³ árlega á 22.000 m² svæði.

Fyrir liggur álit Hafrannsóknastofnunar vegna mögulegra áhrifa á lífríki árinna og mótvægisáðgerðir.

Umhverfisstofnun hefur veitt umsögn vegna málsins á fyrir stigum og vísast að mestu leyti til hennar¹. Umhverfisstofnun vill þó koma eftirfarandi á framfæri.

Stjórn vatnamála

Umhverfisstofnun bendir á að lög nr. 36/2011 um stjórn vatnamála hafi verið innleidd með gerð vatnaáætlunar Íslands 2022 - 2027². Markmið laganna er að vernda vatn og vistkerfi þess, hindra frekari rýrnun vatnsgæða og bæta ástand vatnavistkerfa til þess að vatn njóti heildstæðrar verndar. Jafnframt er lögunum ætlað að stuðla að sjálfbærri nýtingu vatns sem og langtímavernd vatnsauðlindarinnar.

Lögin ná yfir grunnvatn og allt yfirborðsvatn (þ.e. straumvötn, stöðuvötn, árósavatn, strandsjó, lón og jökla). Til þess að ná fram markmiðum laganna er gerð vatnaáætlun, aðgerðaáætlun og vöktunaráætlun en þessar áætlanir voru formlega staðfestar þann 4. apríl 2022 af umhverfis- og orkumálaráðherra. Settar hafa verið tvær reglugerðir, reglugerð nr. 935/2011 um stjórn vatnamála og reglugerð nr. 535/2011 um flokkun vatnshlota, eiginleika þeirra, álagsgreiningu og vöktun. Hægt er að sjá skilgreind vatnshlot á vefsíðunni <https://vatnshlotagatt.vedur.is/>.

Umhverfisstofnun bendir á að í fyrri umsögn stofnunarinnar kom fram að opinberar áætlanir á vegum stjórnvalda, svo sem vegna skipulagsmála, náttúruverndar, orkunýtingar og samgangna, skulu vera í samræmi við þá stefnumörkun um vatnsvernd sem fram kemur í

¹ [Umsögn Umhverfisstofnunar dags. 16. ágúst 2023.](#)

² [Vatnaáætlun Íslands 2022 - 2027](#)

vatnaáætlun, sbr. 28. gr. laga um stjórn vatnamála þar sem fjallað er um réttaráhrif vatnaáætlunar. Við endurskoðun eða breytingu skipulagsáætlunar sveitarfélags skal, þegar við á, samræma skipulagsáætlunina vatnaáætlun innan sex ára frá staðfestingu vatnaáætlunar. Jafnframt vill stofnunin benda á vefsíðuna www.vatn.is.

Mikilvægt er að ofangreint komi fram í greinargerð tillögunnar. Auk þess er mikilvægt að í umhverfisskýrslu séu settur fram umhverfispátturinn vatn/vatnshlot, að viðmiðin séu lög um stjórn vatnamála og vatnaáætlun og sett fram matsspurningar sem fjallar um áhrif tillögunnar á umhverfismarkmið vatnshlotsins.

Vatnshlotið sem á við hér nefnist Grímsá og hefur vatnshlotanúmerið 102-1150-R. Umhverfismarkmið vatnshlotsins er að vera í *mjög góðu* vistfræðilegu ástandi og *góðu* efnafræðilegu ástandi og eru þau markmið lagalega bindandi.

Umhverfisstofnun bendir á að efnistaka getur haft áhrif á vistfræðilegt ástand vatnshlotsins en samkvæmt vatnaáætlun má ástand vatnshlota ekki rýrna, hvorki tímabundið né varanlega. Fjarlæging á efni (set og möl) úr straumvatnshlotum með tilheyrandi raski getur haft neikvæð áhrif vatnsformfræðilega gæðabætti (t.d. rennsli, dýpi, botngerð, samfellu eða svifaur) og þar af leiðandi neikvæð áhrif á lífríki bæði staðbundið og neðar í vatnshlotum. Jafnframt vekur Umhverfisstofnun athygli á því að umferð vinnuvéla á svæðinu og í vatnshlotinu eykur hættu á mengunarslysum.

Framkvæmdaraðili þarf að meta þau áhrif sem efnistakan mun hafa á líffræðilega, eðlisefnafræðilega og vatnsformfræðilega gæðabætti vatnshlotsins Grímsá (102-1150-R). Ef áhrifamatið leiðir í ljós hnignun eða mögulega hnignun á umhverfismarkmiðum vatnshlotsins þarf framkvæmdaraðili að sækja um heimild til stofnunarinnar til breytingar á vatnshloti skv. 18 gr. laga nr. 36/2011 um stjórn vatnamála.

Virðingarfyllst,

Axel Benediktsson

sérfræðingur

Hulda Soffía Jónasdóttir

sérfræðingur